

Телефонні розмови варварів

Лариса Іванишина

«Мирні люди»

Авторка сценарію і режисерка Оксана Карпович
Оператор Крістофер Нанн
Монтаж Шарлотти Туррес
Продюсери: Джакомо Нуді, Росіо Б. Фуенте, Ольга
Бесхмельніцина, Дар'я Бассель
Україна, Канада, Франція, 2024.

Оксана Карпович, випускниця НаУКМА та кіношколи університету Конкордія в Монреалі, своїм фільмом «Мирні люди» вразила міжнародну аудиторію, нібито достатньо обізнану з реаліями війни в Україні. Обізнаність на рівні інформаційному – з потоку телерепортажів, яких надмірно, – поступово привчає користувачів до кривавих подій, адже вони стають буденністю. Кінематограф, у тому числі документалістика, виривають нас із цього інформаційного конвеєра, пропонуючи суб'єктивне бачення, концептуальну парадигму кривавих подій. А підхід Оксани Карпович якраз концептуальний: це показане без авторських коментарів кристалізоване зло агресивної ксенофобії. Тієї ксенофобії, яка, засуджена Нюрнберзьким судом після Другої світової війни, здавалося, назавжди відійшла в минуле. І от ця ненависть одного народу до іншого реанімувалась і штовхнула (не)людей рф до нападу на незалежну Україну. «Мирні люди» – це фактологія реалізованої ненависті. Сотні зафіксованих СБУ приватних розмов російських військовиків зі своїми домочадцями засвідчили, що практично всі «мирні» люди підтримують війну проти України. Це – наслідок тривалої пропаганди, зомбування. Не дуже освіченим населенням рф легко маніпулювати, і кадебістські напрацювання в цій царині були запущені на повну потужність.

Телефонні розмови російських військових у перші місяці повномасштабної війни нерідко фігурували в новинах, та з часом інтерес до них зник. А для Оксани Карпович вони стали матеріалом для цілеспрямованого дослідження, вона запрошує глядачів подумати над тим, куди ж рухається людство, яке постало перед фактом людиноне-нависницької ідеології та її практичного застосування? А на пам'ять приходить кривавий ленінсько-сталінський терор («хто не з нами, той проти нас», «залізною рукою ми поведемо вас у щасливе майбутнє»), жертвами якого стали мільйони. Не обіцяючи щасливого майбутнього своїм громадянам, нинішній диктатор рф посилав їх тупо вбивати мирних українців і гинути самим, тому що їхній

Кадри з документального фільму «Мирні люди». Сценаристка і режисерка Оксана Карпович. 2024.

країні нібито загрожує НАТО, а в Україні всі в одну мить стали «бандерівцями», а цим жупелом залякували населення впродовж другої половини XX ст. І громадяни рф слухняно підкоряються наказу безумця. «А ви бачили бази НАТО в Україні?» – запитує одна із жінок у свого чоловіка-військового. «Та ні...»

Тих, хто спілкується по телефону з рідними, можна поділити на кілька категорій. Скептики – це ті, хто скаржиться, що їх б'ють. Кровожерні створіння – це ті, хто спокійно вихваляються, як вони вбивали цивільних людей, розповідають про численні трупи у лісі. Заздрісники-мародери – це ті, які розповідають, що тут, в Україні, люди краще живуть за росіян, і що вони грабували в будинках усе, що траплялося, – від парфумів до електроніки. «Я тобі пар-

фюмерію прихопив», – вихваляється один із невидимих персонажів; награвані речі вони відсилали з поштових відділень Білорусі. А найжахливіша категорія – це ті, які застосовують до полонених нелюдські за своєю жорстокістю тортури – про це варварське дикунство не без вихваляння розповідає матері син-садист. До речі, Оксана Карпович сказала кореспонденту «Голосу Америки», що вона не мала на меті ідентифікувати спікерів (їх у фільмі було 76). «Газета "Нью-Йорк таймс" та інші медіа виконали дослідницьку роботу й ідентифікували кількох співбесідників, у тому числі російського військовослужбовця, котрий описав тортури, яким піддавали українських полонених. Я рада, що мої колеги виконали цю важливу роботу»¹.

На цьому тлі меркне жорстокість гітлерівських карателів, про яких громадяни сср немало дізнавалися з радянських фільмів. І тільки один кінематографіст – Олександр Довженко – у своїх «Щоденниках» і повісті «Україна в огні» написав про вгодованих енкаведистів, які знущаються над своїм народом. Їх була маса – і це їхні нащадки нині плюндрують Україну. Голоси нинішніх садистів, які діляться своїми «успіхами» і радіощами, хто від грабунків, хто від тортур, – вінець того, чим може похвалитися сучасна росія перед світом. Не менш виразними є співбесідниці: апофеозом їхньої реакції на злочини чоловіків і синів є фраза: «Швидше вбивай всіх українців і приїзди додому».

Режисерка на цей звукоряд накладає кадри численних поруйнованих, споганих українських осель, що їх залишили після себе окупанти.

Світова прем'єра фільму відбулася 17 лютого 2024 року на Берліналі в рамках програми «Форум» (фільм здобув приз Екуменічного журі та «Приз Amnesty International»). «*"Intercepted"* – це важке видовище, від якого волосся стає дибки, яке доносить до глядача жах війни без жодної плями крові. Виконаний з технічною точністю та ретельно підібраними зображеннями, які супроводжують уривки телефонних розмов, він створює напругу, яка не спадає до останньої сцени фільму. Також завдяки монтажу Шарлотти Туррес фільм набуває форми жакливої саги про привидів. Це один із найважливіших документів російського імперіалістичного розпалювання війни», – пише в рецензії на фільм видання *Ubiqurian*².

Фільм «Мирні люди» не має авторських коментарів – висновки має зробити глядач.

¹ Фільм с перехватами телефонных разговоров российских военных и их семей показали в Нью-Йорке. Интервью корреспондента рос. службы «Голосу Америки» Олега Сулькина с Оксаной Карпович. <https://www.golosameriki.com/a/intercepted-interview-with-oksana-karpovich/7578956.html>. Дата доступу 20.09.2024.

² Цит. за: <https://life.nv.ua/ukr/art/mirni-lyudi-u-berlini-pokazali-film-yakiy-skladayetsya-iz-zapisiv-rozmov-rosiyskih-viyskovih-50394779.html>. Дата доступу: 12.09.2024.

Коли бачиш ці кадри...

Лариса Іванишина

Режисер і воїн ЗСУ Євген Мазуренко представляє фільм на Одеському МКФ.

«Сопілка Перуна»

Автор сценарію, режисер і оператор Євген Мазуренко
Продюсерка Ірина Сахалтуєва
Кей Анімейшен Студіо, 2024.

Євген Мазуренко – фаховий режисер, закінчив кінорежисуру, 2021 року зняв к/м фільм «Особливий день». Цього літа на Одеському МКФ його фільм «Сопілка Перуна» брав участь у Національній конкурсній програмі та здобув нагороду Міжнародної федерації кінопреси. Цей документальний фільм народився на фронті, заснований на відеоматеріалах, знятих безпосередньо на бойовій позиції. Слід сказати, що киянин Євген Мазуренко з початком великої війни хотів податися на фронт знімати, але йому, як і всім іншим кінематографістам, відмовили через небезпеку для життя. Але творче бажання взяло гору, тож у квітні 2022 року Євген вступив до лав ЗСУ. Служив зв'язківцем у піхотній роті, зараз – фотокореспондент 4-ї бригади швидкого реагування НГУ «Рубіж»¹. Восени 2023 року знімав будні воїнів-артилеристів: як стріляють, як чистять величезну гармату, як риють укриття і як у ньому рятуються від ворожих обстрілів. Цей документальний фільм народився на фронті.

¹ <https://new.oiff.com.ua/post/%D1%81%D0%BE%D0%BF%D1%96%D0%BB%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%83%D0%BD%D0%B0-perun-s-flute>